

STORTINGET

Lovvedtak 67

(2021–2022)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 287 L (2021–2022), jf. Prop. 74 L (2021–2022)

I Stortingets møte 24. mai 2022 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om endringer i opplæringsloven, universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven
(endring av NOKUTs oppgaver, studentrettigheter mv.)

I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa gjøres følgende endringer:

§ 3-4 a skal lyde:

§ 3-4 a *Godkjenning av utanlandsk fag- og yrkesopplæring*

Den som har utanlandsk fag- eller yrkesopplæring kan søke departementet om å få ei godkjenning av opplæringa. Slik godkjenning inneber at opplæringa blir sidestilt med norsk fag- eller sveinebrev eller vitnemål. Opplæringa er sidestilt når ho har same nivå og omfang som den norske vidaregåande opplæringa og inneheld mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for godkjenning, saksbehandling og klage.

Ny § 3-4 b skal lyde:

§ 3-4 b *Klagenemnd for godkjenning av utanlandsk utdanning og opplæring*

Departementet kan opprette ei nasjonal klagenemnd som skal behandle vedtak om godkjenning av utanlandsk utdanning og opplæring.

Ny § 3-4 c skal lyde:

§ 3-4 c *Behandling av søknad om godkjenning*

Ved vurdering av søknader om godkjenning av utanlandsk fag- og yrkesopplæring etter § 3-4 a, kan det

også behandlast personopplysningar som nemnde i personvernforordninga artikkel 9 og 10.

Vedtaket om godkjenning kan gjerast ved heilt eller delvis automatisert saksbehandling. Søkjaren kan krevje at vedtaket skal overprøvast manuelt.

Fødselsnummer, D-nummer og informasjon om at ein person har eit godkjenningsvedtak, kan delast automatisk med ein portal for deling av vitnemål og dokumentasjon om oppnådd kompetanse, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-14 første ledd. Vedtak kan berre delast når den registrerte har bestemt det.

II

I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 1-7 skal lyde:

§ 1-7 *Ansvar for vedlikehold og videreutvikling av norsk fagspråk*

(1) Universiteter og høyskoler har ansvar for vedlikehold og videreutvikling av norsk fagspråk.

(2) *Universiteter og høyskoler skal gi skriftlig eksamen på det norske språket, nynorsk eller bokmål, som studenten ønsker. Departementet kan fastsette nærmere regler og gi unntak fra plikten i forskrift.*

§ 2-1 andre og tredje ledd skal lyde:

(2) *Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og fagskoleut-*

danning og stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene. NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og fagskoleutdanning. I sitt arbeid skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres utviklingsarbeid.

(3) NOKUT skal akkreditere institusjoner og studie-tilbud, føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid og føre tilsyn med at institusjoner og eksisterende studietilbud fyller gjeldende standarder og kriterier for *akkreditering*. NOKUT kan benytte andre virkemidler og gjennomføre andre tiltak, så langt de er i samsvar med formålet med NOKUTs virksomhet.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 *Generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning*

(1) *Departementet* kan, etter søknad fra enkeltpersoner, gi en generell godkjenning av *utenlandsk høyere utdanning*. Slik godkjenning innebærer at utdanningen i nivå og omfang godkjennes som likestilt med akkreditert norsk høyere utdanning, jf. §§ 3-1 og 3-2.

(2) Vedtak om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning skal være i samsvar med Lisboakonvensjonen.

(3) *Departementet* kan gi forskrift om at klager på vedtak om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning skal behandles av en nasjonal klagenemnd som oppnevnes av departementet.

Ny § 3-4 a skal lyde:

§ 3-4 a *Behandling av søknader om godkjenning*

(1) Ved vurdering av søknader om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning kan det også behandles personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.

(2) Vedtak om godkjenning kan fattes ved helt eller delvis automatisert saksbehandling. Søkeren kan kreve at vedtaket overprøves *manuelt*.

(3) *Fødselsnummer*, D-nummer og informasjon om at en person har godkjenningsvedtak etter første ledd, kan *deles* automatisk med en portal for deling av vitnemål og dokumentasjon om oppnådd kompetanse, jf. § 4-14 første ledd. Vedtak kan bare deles når den registrerte har bestemt det.

§ 3-5 h skal lyde:

§ 3-5 h *Samordning av vedtak om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning*

(1) *Departementet* kan pålegge universiteter og høyskoler å samordne sin praksis om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning.

(2) *Universiteter og høyskoler* skal registrere vedtak om *faglig godkjenning* av utenlandsk høyere utdanning i et felles register for godkjenning. Departementet gir for-

skrift om nærmere regulering av registeret, herunder hvilke personopplysninger som kan registreres.

§ 3-7 syvende og åttende ledd skal lyde:

(7) Dersom *departementet*, en institusjon under denne lov eller Samordna opptak oppdager at en søker har levert falskt vitnemål eller andre falske dokumenter eller dokumenter utstedt fra falske institusjoner, skal forholdet anmeldes til politiet.

(8) Den som har søkt opptak eller søkt godkjenning etter §§ 3-4, 3-5, § 3-5 a, 3-5 b, 3-5 c, 3-5 e og 3-5 f ved bruk av falskt vitnemål eller andre falske dokumenter eller dokumenter utstedt fra falske institusjoner, vil få nevnte papirer inndratt og vil ikke gis opptak eller få godkjent utdanning i inntil ett år. Vedtak om inndragning og vedtak om karantenetid etter denne bestemmelsen treffes av styret selv eller institusjonens *nemnd for studentsaker* med to tredels flertall. Departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av departementet, jf. § 5-1 syvende ledd, er klageinstans.

§ 4-2 skal lyde:

§ 4-2 *Faglig oppfølging – utdanningsplan*

(1) *Institusjonen* skal sørge for god faglig oppfølging av studentene. *Institusjonen* skal i samarbeid med studenten utarbeide en utdanningsplan for studenter som tas opp til studier av 60 studiepoengs omfang eller mer.

(2) *Utdanningsplanen* skal være et virkemiddel for at studenten gjennomfører studiet. Planen skal inneholde bestemmelser om institusjonens ansvar og forpliktelser overfor studenten og studentens forpliktelser overfor institusjonen.

(3) Departementet kan gi forskrift om innholdet i *utdanningsplanen*.

§ 4-3 skal lyde:

§ 4-3 *Læringsmiljøet ved institusjonen*

(1) Styret har ansvar for at læringsmiljøet på institusjonen er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd.

(2) *Styret* skal sørge for at institusjonens *alminnelige funksjoner* er universelt utformet. *Plikten* til universell utforming omfatter institusjonens fysiske omgivelser, informasjons- og kommunikasjonsteknologien (IKT), inkludert det digitale læringsmiljøet. *Plikten* gjelder ikke utforming som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen, jf. likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18.

(3) Styret skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.

(4) Læringsmiljøet er de forholdene som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, og som er av betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse. I et helhetlig læringsmiljø inngår fysiske, digitale, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale for-

hold som del av det helhetlige læringsmiljøet. Departementet kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om krav til læringsmiljøet.

(5) Institusjonens arbeid med læringsmiljøet skal dokumenteres og inngå som en del av institusjonens interne system for kvalitetssikring etter § 1-6.

Ny § 4-3 a skal lyde:

§ 4-3 a *Styrets plikt til å forebygge og forhindre trakassering*

Styret skal innenfor sitt ansvarsområde arbeide for å forebygge og forhindre trakassering og seksuell trakassering, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 13 sjette ledd.

Ny § 4-3 b skal lyde:

§ 4-3 b *Studentenes rett til å varsle og forbud mot gjengjeldelse*

En student har rett til å varsle om kritikkverdige forhold ved institusjonen. Gjengjeldelse mot studenten som varsler, er forbudt.

Ny § 4-3 c skal lyde:

§ 4-3 c *Individuell tilrettelegging ved funksjonsnedsettelse og særskilte behov*

(1) Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter.

(2) Retten gjelder ikke tilrettelegging som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen. Når institusjonen skal vurdere om tilretteleggingen innebærer en uforholdsmessig byrde, skal det legges særlig vekt på dens effekt for å bygge ned barrierene for studenter med funksjonsnedsettelse og særskilte behov, de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen og institusjonens ressurser.

(3) Den som fullfører og består en utdanning, må ha oppnådd det fastsatte læringsutbyttet. Tilretteleggingen må derfor ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles i den enkelte utdanningen.

(4) Institusjoner på Svalbard skal, så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov.

Ny § 4-3 d skal lyde:

§ 4-3 d *Tilrettelegging for gravide studenter og rett til foreldrepermisjon*

(1) En student som er gravid, har rett til utsatt eksamen hvis eksamensdatoen er i perioden mellom tre uker før termin og seks uker etter fødsel. Barnets andre foreldre har rett til utsatt eksamen hvis eksamensdatoen er i perioden mellom fødsel og to uker etter fødsel. Institusjonen kan gi nærmere regler om utsatt eksamen og kan gi

bedre rettigheter enn det som følger av denne bestemmelsen.

(2) En student som får barn under studiene, har rett til permisjon fra studiene under svangerskap og til omsorg for barn. I permisjonsperioden har studenten fortsatt status som student ved institusjonen og har rett til å gjenoppta sine studier på tilsvarende nivå som før permisjonen. Universiteter og høyskoler skal legge til rette for at studenter som er i permisjon etter denne bestemmelsen, kan gjenoppta sine studier så raskt som mulig etter endt permisjon.

(3) Studenter som har omsorg for barn, kan også få individuell tilrettelegging etter § 4-3 c.

(4) Bestemmelsene i arbeidsmiljøloven §§ 12-1 til 12-5 og § 12-7 gjelder så langt de passer.

Ny § 4-3 e skal lyde:

§ 4-3 e *Permisjon fra studier*

(1) Permisjon fra studiene skal innvilges ved tjeneste etter forsvarsloven § 17, verv i studentpolitiske organer og når det foreligger andre særlige grunner. Studentene skal innvilges permisjon så lenge behovet tilsier det.

(2) Studenter som er innvilget permisjon, har fortsatt studierett og rett til å gå opp til eksamen ved institusjonen.

(3) Institusjonene skal gi forskrifter om permisjon. Institusjonene kan gi studenten bedre rettigheter enn det som følger av loven.

Ny § 4-3 f skal lyde:

§ 4-3 f *Læringsmiljøutvalg*

(1) Institusjonene skal ha minst ett læringsmiljøutvalg.

(2) Læringsmiljøutvalget skal bidra til at bestemmelsene i § 4-3 blir fulgt, og sikre studentenes medvirkning i prosessene som berører læringsmiljøet.

(3) Studentene og institusjonen skal ha like mange representanter i utvalget. Utvalget velger hvert år leder, vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter.

Ny § 4-3 g skal lyde:

§ 4-3 g *Tilsyn med læringsmiljøet*

(1) Arbeidstilsynet skal føre tilsyn med at kravene til det fysiske og psykososiale læringsmiljøet i § 4-3 første og andre ledd overholdes. Arbeidsmiljøloven kapittel 18 om tilsyn og tvangsmidler mv. gjelder så langt det passer.

(2) Digitaliseringsdirektoratet skal føre tilsyn med det digitale læringsmiljøet.

(3) Departementet kan gi forskrift om krav til og tilsyn med læringsmiljøet.

§ 4-5 oppheves.

§ 4-7 første og andre ledd skal lyde:

(1) Styret selv eller institusjonens *nemnd for studentsaker*, jf. § 5-1, kan annullere eksamen eller prøve eller godkjenning av kurs hvis kandidaten

- a) ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden har skaffet seg adgang til å gå opp til vedkommende eksamen eller prøve, eller til å delta i vedkommende kurs, eller
- b) forsettlig har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket i forbindelse med gjennomføring av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføring av vedkommende kurs.

(2) Styret selv eller institusjonens *nemnd for studentsaker*, jf. § 5-1, kan *annullere godkjenning av utdanning* hvis kandidaten har oppnådd dette ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden.

I følgende bestemmelser skal uttrykket «klagenemnd» endres til «nemnd for studentsaker»:

- § 4-8 første, andre, tredje og femte ledd
- § 4-9 fjerde og sjette ledd
- § 4-10 tredje ledd
- § 4-13 andre og fjerde ledd
- § 7-9 andre ledd.

§ 5-1 skal lyde:

§ 5-1 *Institusjonens nemnd for studentsaker og særskilte nasjonale klageorganer*

(1) Universiteter og høyskoler skal opprette *en eller flere nemnder* som etter delegering fra styret skal behandle saker som berører kandidatene. I tillegg skal *nemnda* behandle klager over enkeltvedtak med unntak av klager som skal behandles av særskilt nasjonalt klageorgan, jf. syvende ledd.

(2) *En nemnd* skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Leder og varamedlem for leder skal fylle de lovbestemte krav for lagdommere. Leder og varamedlem for leder skal ikke være ansatt ved institusjonen. To av medlemmene skal være studenter.

(3) Representanter for institusjonens eier eller medlem av institusjonens styre kan ikke være medlem av *nemnda*.

(4) *En nemnd* er vedtaksfør når lederen eller varamedlem for leder og to andre medlemmer er til stede.

(5) *Saker som nemnda* har behandlet som *førsteinstans*, kan påklages til et særskilt nasjonalt klageorgan, jf. syvende ledd. *Nemndas* vedtak i klagesaker kan ikke påklages.

(6) Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingen i klagesaker.

(7) Departementet kan opprette særskilte nasjonale klageorganer som skal behandle klager over enkeltvedtak for bestemte områder og klager over avgjørelser etter offentleglova.

§ 5-2 skal lyde:

§ 5-2 *Klage over formelle feil ved eksamen*

(1) Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at *vedkommende ble*, eller burde vært, kjent med det forholdet som begrunner klagen. *Kandidaten må fremsette klagen for institusjonen*.

(2) Hvis *institusjonen mener det er* begått feil som kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal *institusjonen oppheve sensurvedtaket*. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, skal *institusjonen foreta* ny sensurering. I motsatt fall skal *institusjonen avholde* ny eksamen eller prøve med nye sensorer. *Kandidaten kan påklage karakterfastsetting* ved ny sensurering etter reglene i § 5-3.

(3) Hvis *institusjonen mener det ikke er* begått feil som kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal *saken oversendes klageinstansen for vurdering*. *Klageinstansen kan fatte tilsvarende vedtak som institusjonen kan vedta etter andre ledd*.

(4) Hvis *institusjonen mener* at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller for bedømmelsen av prestasjonen, kan *institusjonen oppheve sensurvedtaket også for andre kandidater enn den som har klaget over formelle feil, og vedta ny sensurering eller ny eksamen eller prøve*. *Kandidater som ikke har klaget over formelle feil og som blir berørt av institusjonens vedtak, kan påklage vedtaket til klageinstansen*.

(5) *Klageinstansen kan ikke oppheve sensurvedtaket eller vedta ny sensurering eller ny eksamen eller prøve for andre enn den som har klaget over formelle feil*. Dersom *klageinstansen mener at institusjonens vurdering av dette spørsmålet er mangelfull, kan klageinstansen sende saken tilbake til institusjonen for ny vurdering*.

(6) Er krav om begrunnelse for eller klage over karakterfastsettingen fremsatt, løper klagefristen etter denne paragrafen fra kandidaten har fått begrunnelsen, eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.

(7) Styret selv eller institusjonens *nemnd for studentsaker*, jf. § 5-1, er klageinstans for institusjonens vedtak etter denne bestemmelsen.

§ 7-6 andre ledd skal lyde:

(2) Avgjørelse om godkjenning etter §§ 3-4, 3-5, 3-5 a, 3-5 b, 3-5 e og 3-5 f, opptak av studenter etter §§ 3-6 og 3-7, rett til å gå opp til eksamen etter § 3-10, rett til utsatt eksamen etter § 4-3 d, annullering av eksamen eller prøve etter § 4-7, bortvisning og utestenging etter §§ 4-8 til 4-10, tvungen avslutning av doktorgradsutdanning etter § 4-13 og klage over formelle feil ved eksamen etter § 5-2, regnes som enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det samme gjelder vedtak om tilrettelegging etter § 4-3, *permisjon et-*

ter § 4-3 e, vedtak om sensur etter § 3-9 og klage på karakterfastsetting etter § 5-3.

III

I lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning gjøres følgende endringer:

§ 7 skal lyde:

§ 7 *Generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning*

Den som har utdanning fra en utenlandsk fagskole eller en annen yrkesfaglig utdanning fra utlandet på tilsvarende nivå, kan søke departementet om å få en generell godkjenning av utdanningen. Slik godkjenning innebærer at utdanningen i nivå og omfang godkjennes som sidestilt med akkreditert fagskoleutdanning.

Vedtak om generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning kan påklages til klagenemnda nevnt i § 7 a.

Dersom den som behandler søknad om godkjenning, oppdager at en søker har levert falske vitnemål, andre falske dokumenter eller dokumenter utstedt fra falske institusjoner, skal forholdet anmeldes til politiet.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandling og klageadgang i saker om *generell* godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning.

Ny § 7 a skal lyde:

§ 7 a *Klagenemnd for godkjenning av utenlandsk utdanning og opplæring*

Departementet kan opprette en nasjonal klagenemnd som skal behandle vedtak om godkjenning av utenlandsk utdanning og opplæring.

Ny § 7 b skal lyde:

§ 7 b *Behandling av søknader om godkjenning*

Ved vurdering av *søknader* om godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning etter § 7 kan det også behandles personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.

Vedtak om godkjenning kan fattes ved helt eller delvis automatisert saksbehandling. Søkeren kan kreve at vedtaket overprøves manuelt.

Fødselsnummer, D-nummer og informasjon om at en person har godkjenningsvedtak etter første ledd, kan deles automatisk med en portal for deling av vitnemål og dokumentasjon om oppnådd kompetanse, jf. lov om universiteter og høyskoler § 4-14. Vedtak kan bare deles når den registrerte har bestemt det.

IV

Loven gjelder fra det tidspunktet Kongen bestemmer.

Masud Gharahkhani

president

